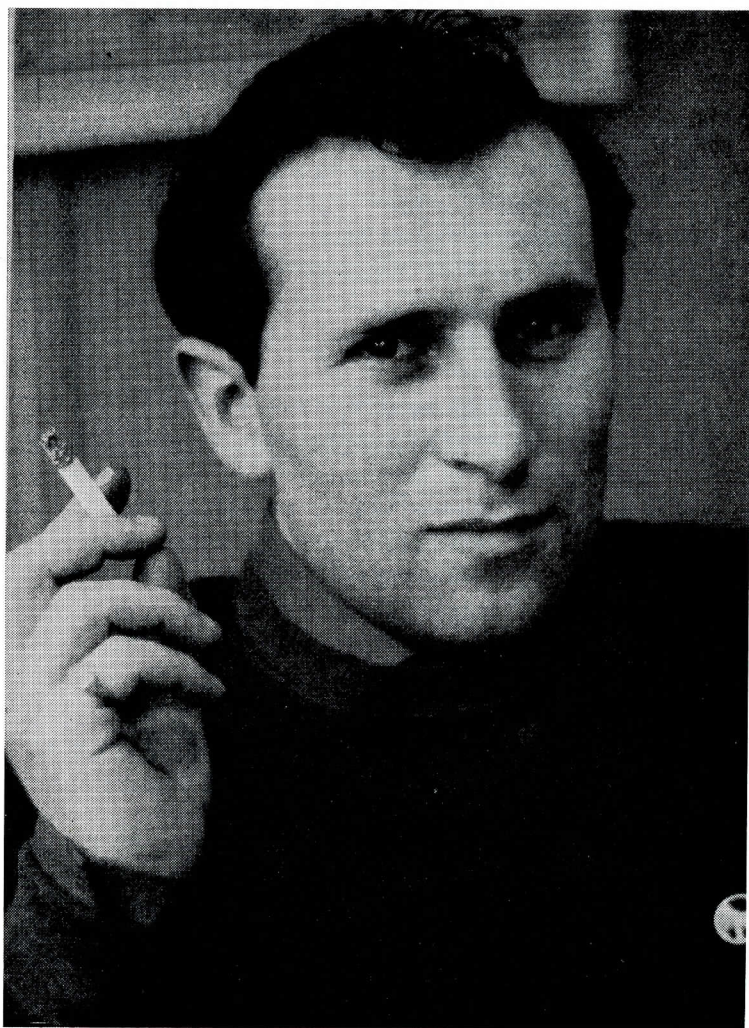




A A R H U S T E A T E R

AARHUS TEATER

Direktør Allan Fridericia
Teatersekretær Jesper Gottschalch
Sæsonen 1964-65



ARNOLD WESKER

ARNOLD WESKER

– Det *kan* nytte

Forfatteren Arnold Wesker, der sidste år besøgte Aarhus, hvor han holdt foredrag på universitetet, er født 1932 i London af jødiske, udvandrede russiske forældre. Faderen var skrædder af profession. Hans skolegang foregik alle mulige steder i East-Ends slumkvarterer. Som ung ville han gerne være skuespiller og bestod også optagelsesprøven til The Royal Academy of Dramatic Arts, men som han senere har udtalt i et interview: – Hvis man består optagelsesprøven til Oxford eller Cambridge eller et andet universitet for at studere medicin, økonomi eller jura, så kan man godt få stipendier, men hvis man skal ind på et kunst-akademi af en eller anden slags, er det ikke så nemt. Der kræves ekstra eksaminer, og jeg dumpede et par gange.

Som sekstenårig forlod Wesker skolen og kom i lære hos en snedker. Han havde allerede dengang besluttet sig til at blive forfatter, og da han altså ikke kunne komme ind på teaterskolen, fandt han det bedst at beskæftige sig med en anden form for kreativt arbejde. Wesker valgte netop snedkeriet, fordi hans svoger var snedker. I det hele taget havde svogeren – gift med søsteren Deila – en stor indflydelse på den unge Wesker, fordi han selv skrev. Han hørte også til East-End-miljøet og skrev en del, da han var i hæren under den 2. verdenskrig.

– I virkeligheden, udtaler Wesker, er jeg ikke sikker på, at jeg ikke begyndte at skrive nærmest for min svogers skyld

– for at han skulle blive glad for det. Men så holdt *han* op med at skrive, da han selv blev klar over, han alligevel ikke var nogen rigtig forfatter og besluttede sig til at blive snedker, og mit skuespil *I'm Talking About Jerusalem (Forlanger I mirakler?)* handler netop om en snedker.

Senere prøvede Wesker de forskelligste ting, inden han blev dramatiker. Efter snedkerlæren var han ved boghandlerfaget, så kok, postejbager, blikkenslager og meget andet. Et indgående kendskab til disse miljøer præger hans dramatik i både dens indhold og form. Han føler sig ikke bedre end sine tidligere arbejdskammerater, men gør sig umage for at forklare dem tingene, så de forstår dem, og det har påvirket hans skrivemåde. For det, han skriver, er et forsøg på at få de mennesker i tale, som han engang arbejdede sammen med.

Wesker er en socialistisk forfatter, men skriver ikke med en marxistisk tro på, at menneskene kan forandres. Det fremgår bl. a. af en bestemt replik, der går igen i alle hans tre sammenhængende skuespil: *Chickensoup With Barley*, *Roots* og *I'm Talking of Jerusalem*: »Du kan ikke lave om på folk, Ronnie, du kan kun give dem en smule kærlighed og håbe, de vil tage imod den«. Alligevel er han optimist. Han tror på en bedre verden og et rigere liv gennem musikken og litteraturen – *Det kan nytte*.

Arnold Weskers første skuespil *Køkkenet* fra 1957 er herhjemme opført på Ungdommens Teater og i TV. *Forlanger i mirakler?* havde urpremiere på The Belgrade Theatre i Coventry d. 4. april 1960 og blev senere flyttet til London, hvor det blev opført på The Royal Court Theatre. Aarhus har Danmarkspremiere på stykket.

I'm talking about Jerusalem

Forlanger I Mirakler?

Efter Osbornes »Ung vrede« fik en række unge dramatikere deres debut på de Londonteatre, som tidligere havde spillet overklassekomedie. De unge rebeller blev berømte, det pæne borgerskab applauderede den kritik, som var rettet mod dem selv, for også vor tid har plads til hofnarren; man roser kunstneren for hans krumspring, for hvordan skulle de rokke ved noget som helst?

Men én lod sig ikke nøje med dette, skønt han kunne have solet sig i sin berømmelse. Fem år efter, at den unge vrede var sluppet løs, skrev Arnold Wesker i en skarp artikel, at der ikke var sket noget som helst, udover at en del forfattere havde tjent formuer på deres vrede.



For Wesker var det ikke nok at nyde lovordene til den gode dramatiker, han vitterlig er. Eller med et af hans mest citerede slagord: Kunsten er ikke nok! De folk, der så hans gennembrudsstykker, var netop dem, der i forvejen vidste, hvad han talte om, men han ville have teatret ud til alle dem, han skrev om. Han ville gøre kunsten til en hverdagsnødvendighed for alle, – ikke legetøj for en økonomisk eller intellektuel elite.

Derfor startede han sit Centre 42 (for det er hans værk) og har brugt flere gode skriveår som dynamisk leder af det, der ikke må blive endnu et experiment, som snart bukkes

under, men en murbrækker for en ny mentalitet. Trods økonomiske kvaler, trods modstand fra alle sider – også fra arbejderhold – har han fortsat, og nu ser det ud til, at han får det teater, som skal være afskydningsrampe for arbejdet ud over hele riget.



Det er naturligt at nævne centret i forbindelse med »Forlanger I mirakler?«, for her har vi et par Wesker-mennesker, som ikke slår sig til tåls med ideer, men prøver at virkeliggøre dem. Den eneste, som helt tror på dem, er den unge Ronnie, der vel i nogen grad tør opfattes som Weskers alter ego. Han opfører en krigsdans af vild jubel, da de tager fat, og det er ham, der græder, da de foreløbig må pakke sammen. Foreløbig – for håb og stædighed slipper ikke sådan op.

På engelsk hedder stykket »I'm talking about Jerusalem«. Alle englændere vil straks vide, hvilket Jerusalem der menes, nemlig det, digteren William Blake skrev om i et af sine berømteste digte. Digtet blev til under den industrielle revolutions sorteste år. Det vender sig ikke blot mod fattigdommen, men også mod den grimhed, som sneg sig ind over ting, over menneskehjertet. Mystikeren Blake ville bygge Jerusalem mellem de djævelske fabrikker, og hans digt blev en fanfare:

Nor shall my sword sleep in my hand
Till we have built Jerusalem
In England's green and pleasant land.
I will not cease from mental strife,

Det er jo Arnold Weskers egen inspiration, men han er en praktisk mand, som erkender vanskelighederne.

De to unge i stykket, som vil bygge deres Jerusalem i Norfolk, er Ronnies søster Ada og svogeren Dave, som sloges i Spanien og gjorde 2. verdenskrig med. Dave er også inspireret af den berømte kunsthåndværker William Morris, der

fremhævede håndens arbejde som den eneste mulighed for at undgå at blive slave af maskinen. De lunkne siger, at det er escapisme, den kyniske kalder Dave en profet. Adas mor, Sarah Kahn, som aldrig svigter sin socialistiske overbevisning, fatter ikke, at nogen kan vende storbyen ryggen. For hende er socialisme byens fællesskab, den eksisterer ikke på landet.

Sarah er den ukuelige jødiske immigrant fra Ungarn, hun har sin evige kamp med den vege, ikke nær så begavede mand, der bestandig svigter som far og socialist, måske til dels fordi hun kræver lige så meget af ham som af sig selv.



Med familien Kahn skriver Wesker den engelske arbejderklassens historie fra midten af 30'erne til vore dage i 3 skuespil. Af »The Wesker Trilogy« har Odense Teater spillet midterstykket, »Livets Rødder« (Roots), der også foregår i Norfolk hos landarbejderfamilien, som venter besøg af datterens ven, Ronnie. Efter hendes beskrivelse venter man en intellektuel prædikant, her ser vi ham som en søgende, entusiastisk ildsjæl, et produkt af både far og mor. I »Livets Rødder« slås Wesker mod popfordummelsen, som han gør det i Centre 42 og i det seneste skuespil, det virtuose »Chips with Everything« (dansk premiere i denne sæson på Det ny Teater).

Trilogiens første del, Chicken Soup with Barley (Sulevælling), har ikke været opført i Danmark. Det begynder på en af engelsk arbejderbevægelses stolteste dage, 4. oktober 1936, da Eastend standsede Mosleys fascistmarch gennem London. Marchen skulle have været en sejrrig demonstration på linje med Mussolinis til Rom, men alle mand kom af hus i denne parallel til Istedgade overgiver sig aldrig.

Chicken Soup føres frem til midten af 50'erne, hvor tidligere frontkæmpere er blevet velbjergede forretningsmænd, som nødig mindes pionerdagene. Selv den altid begejstrede

Ronnie giver op efter Ungarn. Den eneste, som holder ud, er naturligvis Sarah. Derved har vi også de videre perspektiver i arbejderklassens historie.

Nu handler disse spil ikke blot om ideer og politik, men først og sidst om mennesker, som skildres med ømhed og humor, opvæksten har givet Wesker dyb fortrolighed med dette miljø, som findes tværs over landegrænserne. Ronnie står centralt sammen med sin mor, den evigt fightende Sarah, som holder sammen på familien, selv når børnene forsøger at bryde ud, og hendes mand knækkes endeligt af det første slagtilfælde.

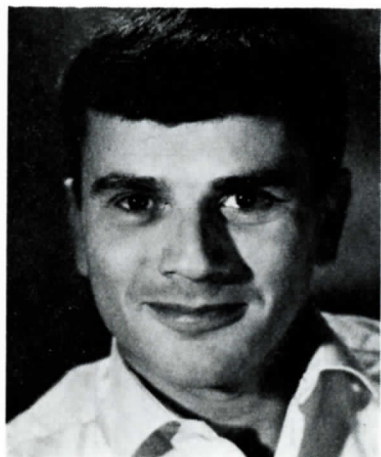


Arnold Wesker har givet det realistiske teater ny slagkraft, hverdagen fremstilles så frisk og genuint, at det også stiller krav om skuespillere, der er fortrolige med dén hverdag og med mod til at spille *realistisk*. Det sker, at situationen fortættes til en næsten rituel besværgelse, til nyt poetisk liv. I Chips fx. da soldaterne forenes i den gamle bondeoprørssang.

I »Forlanger I mirakler?« træder de jødiske elementer tydeligere frem end i noget andet Wesker-drama. En blid og melodisk jiddisch sang afrunder lykkeligt 1. akt, i sidste akt danser Ronnie i trods en israelsk dans, da alle andre resignerer. Allersmukkeste er dog Adas og Daves leg med sønnen, da de endnu en gang gentager Skabelseshistorien som et spil i spillet. Deres søn, og med ham mennesket, fødes på scenen, han får livets ånde, sine sanser og til sidst evnen til at udtrykke, hvad han ser og erfarer.

Det er vel denne vision, som behersker hele Arnold Weskers arbejde: at vi alle må få evnen til at opleve verden i dens mangfoldighed og mulighed for selvstændigt at formulere vor oplevelse. Den dag, det sker, kan vi bygge Jerusalem midt i en popverden. Wesker viser, at det er værd at forsøge.

Henning Ipsen.



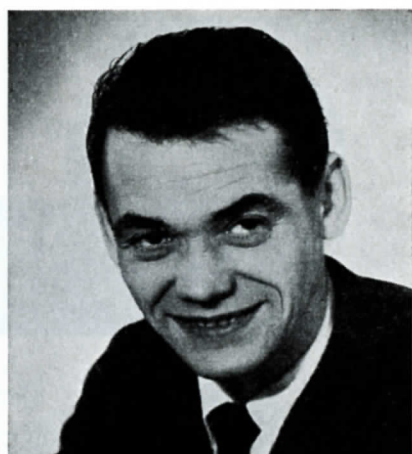
Bent Thalmay



Birgit Espersen



Bodil Lindorff



Erling Dalsborg



Ruth Brejnholm



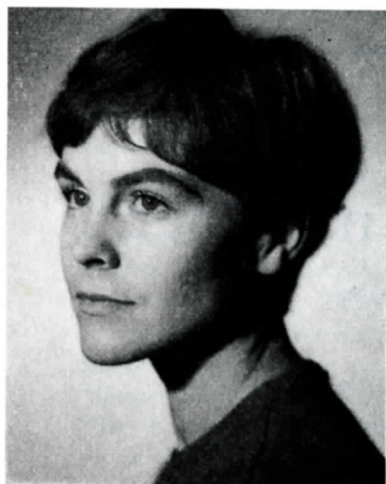
Elna Brodthagen



Valdemar Brodthagen



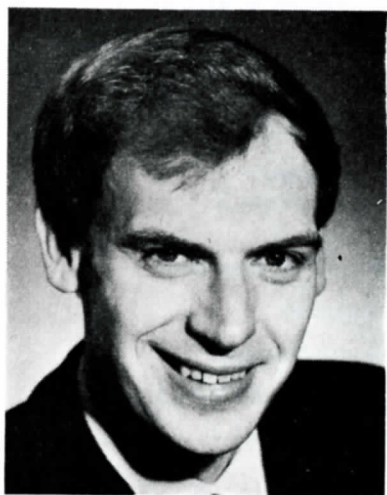
Jørgen Fønss



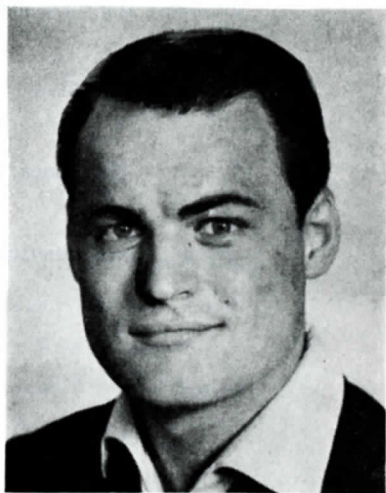
Elsebeth Steentoft



Kaspar Rostrup



Ejnar Hans Jensen



Preben Ravn

3. forestilling sæsonen 1964-65

Forlanger I mirakler?

Skuespil i 3 akter

af

ARNOLD WESKER

Oversættelse: *Henning Ipsen*

MacNeice-digtet, oversættelse: *Martin N. Hansen*

Dekorationer: *Jens-Anker Olsen*

Kostumer: *Maria Deleuran*

Iscenesættelse: *Asger Bonfils*

Personerne:

Ronnie Kahn	<i>Bent Thalmay</i> (som gæst)
Ada Simmonds, hans søster	<i>Birgit Espersen</i>
Sarah Kahn, deres mor	<i>Bodil Lindorff</i>
Dave Simmonds, Adas mand	<i>Erling Dalsborg</i>
1. flyttemand	<i>Ejnar Hans Jensen</i>
2. flyttemand	<i>Preben Ravn</i>
Oberst Dewhurst, Daves arbejds- giver	<i>Valdemar Brodthagen</i>
Libby Dobson, Daves ven fra krigen	<i>Jørgen Fønss</i>
Sammy, Daves lærling	<i>Kaspar Rostrup</i>
Danny Simmonds	<i>Elsebeth Steentoft</i>
Ester Kahn } Ronnies og	{ <i>Elna Brodthagen</i>
Cissie Kahn } Adas tanter	{ <i>Ruth Brejnholm</i>

Handlingen foregår:

I en landsby i Norfolk, England

1. akt: September 1946

2. akt: 1. scene: Juli 1947
2. scene: Efterår 1953

3. akt: 1. scene: Efterår 1957
2. scene: 1959

Overregissør: *Harald Meller* – Regi: *Jørn Walsøe*

Scenemester: *Aage Rishøj*

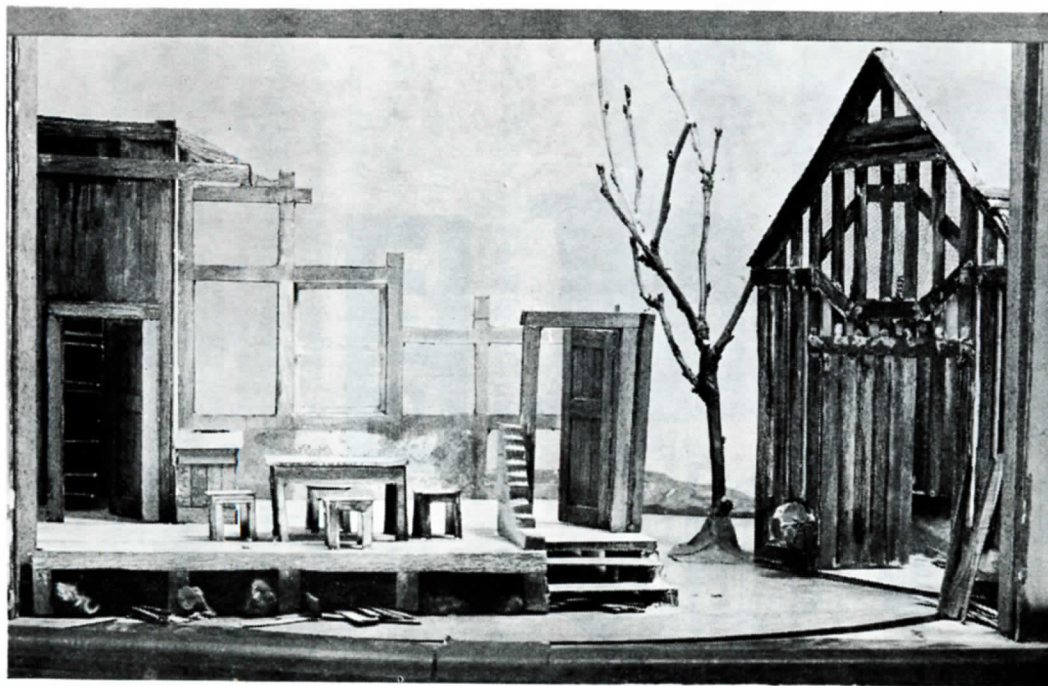
Belysningsmester: *Carl E. Andreassen*

Lydteknik: *Palle Føgh* – Frisør: *Caroline Nielsen*

Instruktørassistent: *Peter Eszterhas*

Ophold efter 2. akt

Spilletid ca. 2¹/₂ time



Jens-Anker Olsens dekorationsmodel til *Forlanger i mirakler?*



Erno Müller

Aarhus Teaters næste forestilling

Bert Brechts *Huslæreren*, der bliver Aarhus Teaters næste forestilling, rummer den tyske forfatters stærkeste opgør med de såkaldte intellektuelle, der, efter hans mening, alt for ofte lader sig åndeligt kastrere for at tjene deres herrer. Imidlertid er *Huslæreren* samtidig en spændende og en mærkelig poetisk skildring af kærligheden mellem unge, som får stykket til at indtage noget af en særstilling i Brechts produktion. Den store titelrolle spilles af *Erno Müller* og næsten hele Aarhus Teaters personale medvirker, blandt forestillingens gæster må nævnes *Bjarne Forchhammer* og *Ingolf David*. Preben Harris sætter iscene, og Preben Hornung tegner dekorationerne.



Fra prøverne på Bert Brechts *Hustæveren*

DET KONGELIGE TEATER

Repertoiret for oktober 1964

SKUESPIL

William Shakespeare: *Julius*

Cæsar

William Shakespeare: *Hellig-
trekongersaften*

Molière: *Misantropen*

Lorca: *Dona Rosita*

Eugene Ionesco: *Kongen skal dø*

Bruun Olsen/Finn Savery:

Teenagerlove

Henrik Hertz: *Sparekassen*

Henri Nathansen: *Indenfor*

Murene

OPERA

Mozart: *Bortførelsen fra*

Seraillet

Mozart: *Figaros Bryllup*

Carl Nielsen: *Saul og David*

Richard Wagner: *Tannhäuser*

Pietro Mascagni: *Cavalleria*

Rusticana

BALLET

Balanchine/Stravinskij: *Apollon*

Musagetes

Elsa Marianne von Rosen/

H. C. Lumbye: *Irene Holm*

Frank Schaufuss/Glazunof:

Garden Party

Elsa Marianne von Rosen/Hugo

Alfvén: *Jomfrukilden*

Balanchine/Georges Bizet:

Symfoni i C

Frederick Ashton/Ferd. Herold:

La fille mal gardée

Saint Georges, Theophile

Gautier, Coralli: *Giselle*

Mogens Winkel Holm/Eske

Holm: *Tropismer*

ODENSE TEATER fejrede den 9. oktober 50 års dagen for den nuværende teaterbygningens beståen. I den anledning viste man tre kendte danske satirikeres syn på deres samtid i tre århundreder, nemlig Holberg: *Gert Westphaler*, Gustav Wied: *Froken Mathilde* og Erik Knudsen: *Slap af. Gert Westphaler* er iscenesat af Ulf Steenbjørn, der fra denne sæsons begyndelse er tilknyttet Odense Teaters faste ensemble og som gennem mange år har ledet Holberg-spillene i Århus. *Preben Neergaard*, der også fra denne sæsons begyndelse tilhører teatrets faste stab, spiller titelrollen og har iscenesat Gustav Wieds festlige parodi på borgerlivet i det 19. århundrede. Til *Slap af* har teatret som instruktør valgt en gæst, Christian Ægidius, der vel mere end nogen anden ung sceneinstruktør er på bølgelængde med Erik Knudsen og den danske satire i det 20. århundrede. I denne jubilæumsforestilling vil publikum få lejlighed til at se praktisk talt hele Odense Teaters ensemble på scenen.

AALBORG TEATER har haft premiere på Friedrich Dürrenmatt's *Romulus den Store*, en løssluppen farce, til hvilken den unge Preben Harris fra Aarhus Teater er engageret som gæsteinstruktør.

Titelrollen spilles af *John Hahn-Petersen*, som hermed har sæsonens anden gæsteoptræden på Aalborg Teater. Til en anden vigtig rolle: »Germanernes Høvding Odoaker« har teatret engageret *Poul Petersen* som gæst. De to store kvindelige roller udføres af *Crista Rasmusen* og *Bodil Sangill*. Andre større roller udføres bl. a. af *Eik Koch*, *Holger Munk*, *Sigvald Larsen*, *Mogens Pedersen* og *Jørgen Buckhøj*.

Dekorationerne udføres af teatrets maler, Togo Esben, og kostumerne udfærdiges på teatrets skræddersal ved fru Dora Jappe.

AARHUS TEATER

Skuespillerinder og skuespillere

Ingeborg Brams	Karl Gustaf Ahlefeldt	Ejnar Hans Jensen
Ruth Brejnholm	Asger Bonfils	William Kisum
Marie Brink	Valdemar Brodthagen	Lars Lunøe
Elna Brodthagen	Bent Børgesen	Gyrd Løfqvist
Birgit Espersen	Bent Conradi	Troels Munk
Inger Gleerup	Erling Dalsborg	Erno Müller
Jane Jeppesen	Peter Eszterhas	Mads-Peter Neumann
Ulla Britta Jørgensen	Jørgen Fønss	Preben Ravn
Bodil Lindorff	Jørgen Green	Paul Smyrner
Tove Maës	John Hahn-Petersen	
Elin Reimer	Preben Harris	Ingeborg Jensen
Hanne Ribens	Børge Hilbert	Lise Wantzin
Elsebeth Steentoft		

Instruktører

Asger Bonfils	Preben Harris
---------------	---------------

Gæsteinstruktører

Erling Schroeder	Erno Müller
Sergej Majorov	Bodil Lindorff

m. fl.

Elefskolen

Forstander: Asger Bonfils

Lærere: dramatik

Gyrd Løfqvist – Troels Munk – Erno Müller

ovrige lærere

Talepædagog Janka Lindbæk	Magister Tage Hind
Abrahams	Sanglærerinde Gudrun Kesmodel
Talepædagog, dr. phil. H. Abrahams	Afspændingspædagog Agnete Hammerich
Fægtelærer, overfenrik H. Isaksen	

Elever

Bende Harris, Fritze Hedemann, Lho Jansberg, Anna-Louise Lefevre, Vibeke Steensgaard, Nana Sonne, Niels Borksand, Allan Dammand, Poul Rasmussen, Kaspar Rostrup og Erik Wedersøe

AARHUS TEATER

Direktør: *Allan Fridericia*

Administration

Kontorassistent Jytte Andersen	Kasserer Hedeveg Illum
Bogholderske Gerda Bothner	Sekretær Tove Laursen
Direktionssekretær Karen Skjødt	

Regie:

Overregissør Harald Meller
Regissør Jørn Walsøe
Regissør Frode Sørensen
Underregissør Jørgen Rasmussen
Regissørelev Palle Føgh

Scenen:

Scenemester Aage Rishøj
Snedker Marinus Dahl
Tømrer Erik Villumsen
Tømrer Aksel Vistisen
Tømrer Kaj Johansen
Scenefunktionær Hans Birk
Scenefunktionær Bent Petersen

Malersal:

Teatermaler Jens-Anker Olsen
Teatermaler Ivan Mogensen
Maler Knud Møller

Belysning:

Belysningsm. Carl Andreassen
Orla Pind
Tage S. Hansen
Egil Andersen
Osvald Yderholm

Skræddersal:

Kostumiere Maria Deuleran
Kostumiereass. M. Rasmussen
Kostumeiereass. Hanne Gissel
Skrædder Stanley Petersen

Skuespillergang:

Damefrisør Caroline Nielsen
Påklæder Gunnar Jacobsen
Påklæderske Kristine Strube

Vagten:

Vagtmester Harald Møller
Vagtmester Gregers Surlan

Diverse:

Maskinmester Børge Christensen
Rengøring: Carl Christiansen
Inspektør Jens Havmose
Teaterarkivar Berthold Lorenzen

Forhus:

Overkontrollør Carlo Pedersen
Billetkassererske Bodil Larsen
Billetkassererske Gudrun Kaas-
Hansen
Billetkassererske Joan Wulff
Stenulm
Billetkassererass. Lilli Kriegbaum

Presse og abonnementsafd.:

Jesper Gottschalch – Anna-Lise Søndergaard

AARHUS TEATER

Repræsentantskabet:

Formand: LRS *Arthur Ilfeldt*

Næstformand: Borgmester *Bernhardt Jensen*

Redaktør, cand. scient. pol. *Jørgen Flindt Pedersen*

Direktør, civilingeniør *E. Hammer-Sørensen*

Civilingeniør *Poul Harding*

Fru forstanderinde *Erna Hedtoft Larsen*

Forfatterinde, byrådsmedlem *Eva Hemmer Pihl*

Sognerådsformand *Th. Jensen*

Kgl. bygningsinspektør *C. F. Møller, MAA*

Rådmand *Oluf Nielsen*

Sognerådsformand *W. Reenberg*

Fhv. overbibliotekar *E. Sejr* (formand f. sceneudv.)

Prof., dr. phil. *Peter Skautrup*

Viceborgmester, skoleinspektør *P. Vesterbak*

Civilingeniør *Hakon Wied*

Husk!

De kan gå i Aarhus Teater

for ca. halv pris

ved køb af 6 billetter

i Jydsk Folkescenes serie C og D

hvor De valgfrit kan benytte

2 billetter til hver forestilling

Spørg billetkontoret – Telf. 2 26 22

Kan købes hele sæsonen

